

[Lizzie Lichtenberg]

pleje og omsorg. Ældrepolitikken må tilrettelægges, så den ikke udarter til en speciel og isoleret ældrekultur; generationerne må mødes.

Mange familier er efterhånden fjerdegenerationsfamilier. Pensionering er et kulturelt fænomen og indebærer et unaturligt og i nogle tilfælde dramatisk skel i et menneskes liv. Den bratte overgang er først og fremmest en udfordring til omstillingsevne og fleksibilitet. For nogle bliver omstillingen for stor – man oplever pensionistchokket. Nogle forskere mener at kunne påvise en tendens til overdødelighed efter pensioneringen. Det ser ud til, at det er dem, som skal slutte på arbejdsmarkedet, men som egentlig ikke ønsker det, der rammes. Det er dem, som egentlig falder for aldersgrænsen.

Er det store behov for forberedelse til pensionsalderen et sygdomstegn i en kultur, som i alt for høj grad har været optaget af værdier som effektivitet, produktivitet, arbejde osv., mens værdier, som under ét kan kaldes livskunst, kunsten at leve, er blevet undertrykt eller forkrøblet?

Hanne Severinsen (V):

Før vi i den kommende tid her i Folketinget skal tage stilling til de væsentlige regeringsinitiativer, som er bebudet, kan det være en god idé at standse op og få en mere generel debat om de ældres vilkår og den ældrepolitik, vi går ind for, selv om jeg egentlig føler trang til at fastslå, at det på en måde er en kedelig ting, at vi i den grad kategoriserer hinanden. Ældrepolitik burde jo ligesom ungdomspolitik hedde menneskepolitik, fordi vi alle er selvstændige individer med hver vores forudsætninger og vores ønsker til tilværelsen.

Men når det er sagt, må vi også slå fast, at vores samfund i de kommende år vil blive påvirket af, at procentdelen af ældre stiger. Om 40 år er den del af befolkningen, som aldersmæssigt ligger over 65 år, steget fra 15 til 21 pct., og andelen af dem, der er over 80, er i samme tidsrum steget fra 3 til 5 pct. Disse kommende ældre er fra en tid, hvor man stiller krav, og hvor man ikke finder sig i hvad som helst. Derfor kan det måske alligevel være en god idé, at vi her i Folketinget får en debat om ældrepolitik, specielt når udgangspunktet er, at ældre er forskellige og

kun har den ene lighed, at de befinder sig i samme aldersklasse.

Det er vigtigt at slå fast, at det, at man er blevet gammel, absolut ikke behøver at betyde, at man er et socialt tilfælde, at man pludselig bliver en klient, som nogle i samfundet skal sørge for. Det er noget, vi ofte glemmer i vores iver for at være hjælpsomme. Vi oplever desværre somme tider, at systemet derved kommer til at hjælpe til hjælpeløshed. Det, vi har brug for, er en omsorg, der opfordrer til selvhjælp på egne præmisser, der opfordrer til, at man anvender de kræfter, man har i behold, og selv klarer det, man kan klare, selv foretager sine prioriteringer og valg.

Langt den overvejende part af de ældre har det udmærket og bor hjemme uden nævneværdig hjælp. For dem vil en hjælpende hånd i ny og næ være det, der gør, at de får det bedre, og at vi derved forebygger mange sygdomme. Nogle har forbigående, andre varigt behov for mere omfattende hjælpeforanstaltninger, og det skal vi sørge for at de får, og at de får det på deres egne betingelser.

Grundlæggende gælder det for de ældre såvel som alle andre aldersgrupper, at vi har brug for hinanden. Vi må bort fra byplanlægning, der lægger institutioner ét sted, boliger for folk i sølvbryllupsalderen et andet sted, for børnefamilier et tredje sted og plejecentre borte fra al larm og derved også borte fra alt liv.

Ældre skal bo dér, hvor de har lyst til at bo, og dér, hvor tingene foregår, og de skal have mulighed for at få opfyldt meget forskellige boligbehov og servicebehov. Og det skal ikke være, fordi systemerne synes, det er mest passende, at de bliver hjulpet på den måde, men fordi de har behov for den hjælp. Det betyder, at vi også har brug for at nedbryde megen vanetænkning, megen institutions-tænkning, megen »vi plejer«-tænkning.

Personalegrupperne har brug for at samarbejde om bedre løsninger, der er mere individuelt prægede. Vi skal spille sammen, offentligt som privat, og vi skal opbygge de lokale netværker og væresteder.

Ude i kommunen blomstrer der allerede mange gode ideer frem, og kommunerne kan i disse år lære af hinanden, at man kan gøre tingene på en anden måde, uden at det nødvendigvis behøver at koste flere ressourcer ud over almindelig omtanke.